

Előfizetési díj:

Egész évre	4 kor. 80 fill.
Fél évre	2 „ 40 „
Negyed évre	1 „ 20 „

Megjelenik minden hó 1. és 15. én.

Egyes szám ára 20 fillér.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

VII., Csömöri-út 28. szám,

ahova mindennemű küldemény intézendő.

Telefon 57-23.**Vasuti munkások!****Testvérek!**

Vasárnap, folyó hó 20-án, délután pontban 1/23 órakor a Plasztikon termeiben (Andrássy-út 69. sz.)

nagy vasuti munkás-gyűlés

lesz.

Napirend:

1. Az általános béremelés.
2. Szabad polgárok-e a vasuti munkások?

Munkástársak! A becsületünk, a tisztességérzetünk, a jövőnk követeli meg, hogy mindannyian, egytől-egyig ott legyünk ezen a gyűlésen!

Üdvözlettel

Az egybehívók.**Szabad polgárok vagyunk?**

Amikor *Ludvigh Gyula*, a méltóságos ur, a főrendiház tagja, a Magyar Államvasutak elnökgazdátja, majdnem százezer becsületes, szorgalmas vasutas-ember korlátlan hatalmu ura, a nála járt vasuti munkások küldöttségét fogadta, azt mondta nekik:

— Önök szabad emberek, tehetnek, amit akarnak.

Amikor így beszélt a méltóságos ur, minden bizonynyal azt tette hozzá gondolatban, hogy: „de csak addig vagytok szabadok, amíg úgy cselekedtek, amint énnekem, a ti uratoknak és parancsolótoknak tetszik. Ha másképp tesztek, kiruglak benneteket.”

Igy gondolkodhatott a méltóságos ur, mert így is cselekedett: szombaton reggel a mi derék harcosunkat, *Farkas Izor* bádogost felmondás nélkül, büntetésből azonnal elbocsájtották az államvasutak szolgálatából!

Elbocsájtották anélkül, hogy kihallgatták volna, anélkül, hogy védekezését meghallgatták volna. Elbocsájtották *Ludvigh Gyula* elnökgazdátanak egyenes rendeletére.

Még ürügyet is alig találtak az el-

bocsájtásra. *Farkas* munkástársunk összes közvetlen főlebbvalói mind egyet-értenek abban, hogy a legügyesebb, legszorgalmasabb munkások egyike. Nem találtak semmit sem, amiből kötelet sodorhattak volna *Farkas* számára. Ráolvasták tehát azt a szörnyű bünt, hogy „a máv. belügyeit tárgyalta a nyilvánosság előtt”. És elcsapták, mint a hűtlen cselédet szokás, hirtelen, felmondás nélkül . . .

A máv. „belügyeit” tárgyalta nyilvánosan *Farkas* munkástársunk és ez a büne? Értjük, nagyon jól értjük, méltóságos elnökgazdát ur!

Farkas Izor bátor előharcosunk volt, aki pénzt, időt, fáradságot áldozott azért, hogy a vasuti munkások tizezreit csatasorba állítsa, szervezze. Erős szeretettel, lángoló lelkesüléssel szegődött szószólójává lelketlenül kizsákmányolt és brutálisan elnyomott vasuti munkástársainak, ő teremtette meg lapunkat, a *Magyar Vasutas*-t, ő vetette el szervezkedésünk első magvait, ő volt az, aki számtalan gyűlésen és értekezleten elpanaszolta a mi bajainkat és tolmácsolta a mi követeléseinket. Ő volt az, aki a kereskedelmi miniszter előtt és legutóbb magánál az elnökgazdát urnál képviselte a mi igaz ügyünket, ő volt az, aki legelsősorban segítette napirendre tűzni a máv. munkások elviselhetetlen helyzetének a tárgyalását és rávezetett minket arra az utra, amelyen jogos ügyünket diadalra lehet és kell vinnünk: a békés, de erélyes és cél tudatos szervezkedés útjára.

Ami eddig a kegyetlenül kizsárolt és lelkiismeretlenül elnyomott vasuti munkások tizezeinek lelkébe mint hangtalan panasz, mint néma keserűség volt eltemetve, azt keltette életre *Farkas* Izor és annak adott ő hatalmas, messzeszóló hangot.

Ez az a „belügye” a Máv.-nak, amit nem volt szabad a nyilvánosságra hozni, és ezért kellett *Farkas* Izornak bűnhődnie!

Értjük, nagyon jól értjük, méltóságos ur!

Azt is nagyon jól tudjuk, hogy *Farkas* munkástársunk brutális megrendszabá-

lyozásával tulajdonképpen nem is annyira őt, legjobb szószólónkat, hanem minket, a szervezkedő, ébredő vasuti munkásokat akarják sujtani. Az a csapás, ami őt érte, nekünk van szánva. Bennünket akarnak megfosztani a vezetőtől, bennünket akarnak ismét némán tűrő, buta tömeggé tenni, amely nem tud és nem mer helyzetének javítására gondolni és törekedni.

Hiszen napnál is világosabb az a görbe út, amelyen a méltóságos észjárás halad. Két hete, hogy benyújtottuk az általános béremelést követelő kérvényünket. Ez a követelés olyan igazságos, olyan jogosult, hogy nincs e világon mód arra, hogy egyenes uton visszautasíthatnák.

Megpróbálják hát görbe uton!

Kivittuk a nyugbér-pénztár megalkotását. Egy infámis, igazságtalan tákolmányt sóztak a nyakunkba. Rögtön hozzáfogtunk ennek a félszeg intézménynek a megjavításához. Beválasztottuk hűséges, öntudatos embereinket a kerületi bizottságokba, legjobb embereinket bejuttattuk a központi bizottságba — közöttük ezt a száműzött *Farkas* Izort is — és amikor az igazgatóság habozott a választás eredményének a kihirdetésével, kierőszakoltuk ezt is. És a központi bizottságba választott munkástársainkat nyomban megbíztuk, hogy a nyugbér-pénztár alapszabályainak bűnös, sérelmes intézkedései ellen szálljanak sikra. Előrelátható volt, hogy céltudatos munkánk gyümölcsét egyenes uton nem orozhatják el előlünk.

Megpróbálják hát görbe uton!

Rendszabályozzák azt a munkástársunkat, aki a leghangosabban beszélt és a legtöbbet dolgozott és azt remélik, hogy így egy csapással két legyet ütnek agyon. Ártalmatlanná teszik a „veszedelmes” agitátort, a szépen meginduló szervezkedésünket agyon-zúzzák, a nagy tömeget pedig megfélemlítik. elnémitják. Ugy hogy nem mer többé béremelést kérni, nem meri a nyugbérpénztárt megbolygatni, nem mer többé balesetbiztosításról álmodni sem, nem ostromolja többé a betegpénztárt és a fogyasztási szö-

vetkezetet. Egy szóval: visszaáll ismét a lelketlen embernyuzás szent és sértetetlen nyugodalma.

De a gazda nélkül csinálták a fufangos urak a számadásukat.

Tévedtek, amikor azt remélték, hogy Farkas Izort „ártalmatlanná” tették. Kidobhatták ugyan derék munkástársunkat a MÁV. műhelyéből, kivethették ugyan szájából azt a keserű kenyeret, amit a MÁV. szolgálata nyújtott, de azt nem érték el, hogy elválasszák őt tőlünk és kirekeszszék őt abból a magasztos küzdelemből, amely az 50.000 MÁV. „napibéres” helyzetének a javításáért folyik.

Sőt ellenkezőleg: *Farkas munkástársunk most már teljesen szabadon és teljesen függetlenül dolgozhatik a mi érdekünkben és egész idejét, egész erejét nekünk, a mi ügyünknek szentelheti.*

Ami pedig az államvasuti munkások nagy tömegét illeti, bennünket megfélemlíteni, elnémitani immár nem lehet.

Milyen bűnös együgyűség azt hinni, hogy az államvasuti munkások elégtelenségét és mozgalmát egyes emberek agitációja idézi elő, nem pedig azok a gyalázatos, vértláztó viszonyok, amelyek között szomorúan tengetjük életünket!

Nyomasztó, sanyaru helyzetünk az, amely harcra kényszerít bennünket, nem pedig egyes emberek „izgatása”, és ha nem egy embert, hanem az összes mostani vasuti munkásokat elbocsájtának és csupa új embert fogadnának a MÁV. szolgálatába, azok is kénytelenek volnának éppúgy panaszkodni, mint mi, és éppúgy követelőzni, mint mi, mert éppúgy el vol-

nának nyomva és ki volnának zsákmányolva, mint mi vagyunk.

Nem Farkas Izor volt az izgató, méltóságos urunk, hanem a mi elnyomatásunk és kizsákmányolásunk. És ha azt akarja méltóságod és érdektársai, hogy csend és nyugalom legyen a MÁV. munkásai körében, akkor ne Farkas Izort vagy bárki mást csapjon el, hanem csapja el az elnyomatást és a kizsákmányolást!

Az erőszaktól pedig ne reméljen az elnökgazgató ur valami kedvező eredményt. Ötvenezer ember jajját, panaszát erőszakos eszközökkel elnémitani nem lehet. Ötvenezer ember igazságát brutalis, csínynyel elnyomni nem lehet. De lehet az elkeseredést, a kétségbeesést annyira fokozni, hogy megdöglőn az erőszakra erőszakos megdöglőn az erőszakkal felel.

Mi annyira meg vagyunk győződve ügyünk igazságáról, hogy a legnagyobb józansággal és a legteltesebb hidegvérrel törünk kitűzött célunk felé, amelyet — erős meggyőződésünk ez! — békés úton is biztosan el fogunk érni.

Jó lesz azonban azoknak a hatalmasoknak is, akik korlátlanul uralkodnak fölöttünk, meggondolni, hogy aki szélét vet, az vihart arat!

... Farkas Izor munkástársunk mögött bezárultak a MÁV. műhelyének a kapui. Főlemelt fővel, a becsületesen teljesített kötelesség büszke tudatával távozik derék társunk. Távozik azzal az elhatározással, hogy ezután még fokozottabb mértékben, még nagyobb erővel fog mi velünk és mi értünk küzdeni. És önértékét méltán fokozhatja az a tudat, hogy az összes ön-

tudatos vasuti munkások szeretete és bizalma kíséri őt.

Mi vasuti munkások pedig daczos eltökéltséggel jelenthetjük ki, hogy a megkezdett úton fogunk továbbra is haladni, összes eddigi követeléseinkhez szilárdan ragaszkodunk és a helyzetünk javításáért megindított küzdelmünket folytatjuk szünetlenül és feltartóztatlanul, mert folytatni *akarjuk* és mert folytatnunk *kell*.

Küzdeni fogunk ezután is még erősebben, még bátrabban, helyzetünk javításáért, mert érezzük, hogy igazunk van és mert mostani helyzetünket *nem bírjuk* tovább viselni.

Azt hiszi Ludvig Gyula ur, hogy a rendszabályozás bombája, amit közibénk vetett, zavart okoz sorainkban és visszavonulásra készít bennünket?

Téved: a harc tovább folyik és folyik addig, amíg diadalt nem hoz!

Az erőszak kudarcza.

Az a váratlan rendszabályozás, amelynek áldozata Farkas Izor munkástársunk lett, mozgásba hozta az egész ország vasuti munkásságát.

Abban helyesen számított Ludvig Gyula elnökgazgató, hogy ez az elbocsájtás nem téveszti el a hatását a szervezett vasuti munkásokra, de abban azután alaposan csalódott, ha azt hitte, hogy a nyilvánosság előtt legelső sorban szerepelt munkástársunknak az elbocsájtása lesújtja és visszaretenti a többi vasuti alkalmazottakat. A rendszabályozás éppen az ellenkező eredményt szülte: az elkeseredés a legújabb igazságtalanság fölött csak fokozta munkástársainkban a harci kedvet és míg egyrészt hangos a fölháborodás és tiltakozás az egész vasuti munkásság ellen irányuló erőszak ellen, másrészt épp oly hatá-

A „MAGYAR VASUTAS” TÁRCZÁJA.

German, a vasuti ör.

Írta: Etbin Kristan.

(Folytatás.)

Nos, ha az első délutáni órák elmúlnak, ismét jobb lesz. De egészen jó ekkor már nem lesz a dolog. Ekkor már erőlködni kell, hogy mindenre gondoljon, mindent megtegyen; könnyen elfelejthetne valamit és ez esetleg nagy baj volna. Oh, nem is hinné az ember, hogy mit jelent a munkája egy ily alárendelt szegény ördögnek, mint egy ör. Nem szabad abszolút semmit sem elfelejtenie. Nem szabad. De ő nem is felejtene egyáltalán soha bármit is el; ő mindig annak rendje szerint végezte szolgálatát. Ha csak a fáradtság nem volna! De mikor a nehéz bágyadság a szemekre nehezedik, akkor már szinte nem is ember az ember.

És ha aztán ismét beáll az éjszaka!

Persze nem mindenkor megy ám ez így. De például ma ismét így van. Huszonnégy óra óta van szolgálatban és még egynéhány óra fog ehhez jönni. Azt bizony nem tudja senki, mit jelent ez, ha csak maga nem próbálta meg. A második éjszakának nincsenek is órái. Ennek már csak örökkévalóságai vannak. Minden negyedóra végtelen. És akkor már igazán nem is ember az ör. Igen, ilyenkor kísértetek vannak az erdőben, a galyakon kergetőznek, a fák koronái fölött lebegnek és az erdő tisztán járják rémes táncukat. Ilyenkor tompa hangokat hall az ember,

melyek lehetetlen, hogy állatoktól vagy emberektől eredjenek és folyton a szerencsétlenséget érzi a levegőben, ott lebeg körülötte és hirtelen leereszkeszhetnek és akkor befellegzett.

Alig tud az ember vánszorogni és mégis mennie kell, de lábai fáradtak és sulyosak, nem igen akarnak járni. A feje is zug és ha botorkálva előre megy, meg-megtántorodik, ha pedig letérdepel, szinte elesik. Nem képes már gondolkodni és mégis muszáj gondolkodnia, mert különben ezt vagy amazt elfelejtheti és akkor szerencsétlenség történik. De ha egy helyen kell állnia, nem lévén semmi útja, akkor még rosszabb, mert mozgás hiányán már éppenséggel alig képes az álomnak ellenállni. És ebből rettenetes baj támadhatna. Tegyük fel, hogy elaludnék és elfelejtené a sorompót leereszteni, midőn a gyorsvonat jön. Igaz, hogy nem sok ember jár éjnek idején az erdőben.

Miért is jönne épp akkor valaki, midőn a vonat keresztül robog? Persze az ember előre ezt nem tudhatja, lehetségesnek pedig lehetséges volna. Ez meg borzasztó volna aztán.

Igaz, ő sohasem aludt még el és nem is fog soha a szolgálatban elaludni. De azért nehéz dolog ám ez. Elvégre is semmi sem lehetetlen. Megtörtént már vele is, hogy járva elszundikált és perczeleg támolygott így. Persze ez csak egyszer esett meg vele... Ma vadászatuk volt, hej, hogy ropogtak a puskák! Vajjon sok vadat ejtettek el? ... A Mária biztosan alszik már; ez lesz ugyanis a felesége. Természetes, hogy alszik — ilyen időtájt ... De odaát a kastélyban sem al-

szanak ma még ... Azok valószínűleg vigan vannak ... Persze, ők könnyen maradhatnak ébren ... Miért is oly sötét az éjszaka? ... Hiszen fénylenek a csillagok. Neki azonban úgy tetszik, mintha sötét volna ... Hüvös is lett ... Igen, a gyorsvonat 2 óra 30 perckor jön erre ... Oh, mily elhagyatott itt minden ... Szempillái mindenáron le akarnak záródni ... De nem. Ébren kell maradnia mindenáron ... A gyorsvont ...

Ijedten ugrik fel. Mégis elbóbiskolt. Aggodalmasan tekint órájára. Hála Istennek, csak egynéhány pillanat volt. Ott tulnan forrás van, ott meg fogja mosni arcát és aztán megint jó lesz minden.

A hideg víz úgy hat arczbőrére, mintha késsel vagdalná azt. De egy pillanatra fölfrissült, sajnos, csak egy pillanatra. A víz nem képes pótolni azt, amit csak az álom nyújthatna.

Egy darabig föl-alá járkál, aztán ismét leül. Szolgálatára gondol és Marira, akit el fog venni. Ez hamarosan meg fog történni. Egy pár hét múlva.

De most még Marira sem tud igen gondolni. Nagyon elfáradt. Egészen fagyos lett az idő. S az álom szüntelen szeméibe tolokodik. Ott tulnan korlátra fog ülni. Ott biztosan nem alszik el. Hisz ez teljes lehetetlenség volna. Ezt a kunsztot senki sem tudná véghez vinni.

Leül hát a korlátra a sorompó mellé.

Hát helyes az, hogy ez így van? Kell ennek így lennie?

Másképp lehetne bizony ezt csinálni, hogy legalább ilyen kinokat ne kelljen átélnie.

rozottan hallatszik minden oldalról annak a szilárd eltökéltségnek a kifejezése, hogy egy hajszálnyit sem tér el a céltudatos máv. munkásság az igazaiért folyó küzdelmétől.

Szombaton este, amint hire ment *Farkas* munkástársunk elbocsátásának, rögtön összeült a *vasuti munkások országos szervezőbizottsága* az ügy tárgyalására és beható tanácskozás után hozott határozataiból a következőket hozhatjuk nyilvánosságra:

1. A szervező-bizottság egyhangú lelkesedéssel mondja ki, hogy *szolidaritást vállal Farkas Izor munkástársunkkal.*

2. Felkéri Farkas elvtársat, hogy *továbbra is szentelje erejét a vasutasok mozgalmának kibővített működési körrel és szélescbb alapon tehesse meg.*

3. Vasárnapra, f. hó 20-ra *nagygyűlést* hív egybe a *vasuti munkások szilárd összetartásának* a dokumentálására.

A szervező-bizottság egyéb határozatai nem a nagy nyilvánosságnak szólnak.

Az erőszakos redszabályozás hire mint a futótűz terjedt szét a budapesti munkástársak között és már szombaton számos értekezleten beszéltek meg munkástársaink az ügyet. Mindenütt csak *egy* vélemény hallatszott: megbotránkozás a Farkas barátunkon elkövetett igazságtalanság fölött és az az erős elhatározás, hogy ezentul még buzgóbban fog folyni a szervezés és fölvilágosítás munkája, hogy így megmutassuk a mi teljhatalmu igazgatóságunknak, hogy csakis úgy lehet bennünket megnyugtatni, ha igazságos és jogos követeléseinket teljesítik. Hogy mint vélekednek Budapest és környéke vasuti munkásai a dolgról, az egyébként ki fog tenni a jövő vasárnap megtartandó nagygyűlésünkön.

A *vidéki munkástársak* is siettek életjelt adni magukról. A napilapok vasárnapi számai szétvitték Farkas elbocsátásának a hírét az egész országban és már másnap, hétfőn nagy számmal jöttek expressz-levelekben és táv-

Hisz ezek rettenetes szenvedések. Mindene fáj már. Ebben a pillanatban egész biztosan nem egészséges.

Milyen különösnek látszik mindez éjszaka? Haha, hisz a siniek egyenesek, de most úgy látszik, mintha girbén-görbén futnának.

Na, a korláton fene kényelmetlenül ül az ember. És minden pillanatban úgy érzi, mintha a szendergés elnyomná és le kellene esnie üléséről. A gyomrában is oly furcsa érzése támad. Igen, miért is ül éppen itt? Biztosan leesik még! De azért ez jól van így. Itt mégsem tud elaludni. Így legalább nem kell félnie, hogy szerencsétlenség történik Milyen csendes minden, rémesen csendes Egészen olyan, mint a temetőben Igen, egész homályosan . . . néhány hét múlva oly csendes

Még a kis vadászkastélyban lévő társaság is kezdett belefáradni. Groden gróf egészen megbódult szerencséjétől és a Ringelsheim báró pezsgőjétől. De most már ő is szótlaná vált és a szép Ilona az egész históriát ostobaságnak kezdi találni. Végre is minden dolognak egyszer véget kell érnie. És ha az urak egyszer borizú hangulatba jutnak, egyenesen kiállhatatlanokká válnak. Groden gróf csak szeretetreméltó, kedves ember, de a legutolsó élceit már meghallgatni sem lehet. Ezek már trágárságok. Igazán okosabb, ha hazamennek, legalább így kialuszsza magát az ember. Végre is idején volna már.

(Vége köv.)

ratokban a kérdezősködések, vajjon igaz-e a hír, és minden levél és távirat az összetartásnak valósággal megindító és lelkesítő bizonyítékát adja.

Jellemző a vidéki munkástársak hangulatára a következő, Magyarország egyik legnagyobb vidéki vasutas-városából érkezett távirat:

Magyar Vasutas szerkesztősége

Budapest, Csömöri-út 28.

Igaz-e az elbocsátás? Azonnal kérünk választ, hogy mi a teendők. Mi készen vagyunk mindenre.

Egy nagy alföldi városból a következő sürgőnyt kaptuk:

A Friss Ujság mai számában olvassuk, hogy Farkas munkástársunkat az igazgatóság egyenes utasítására, felmondás nélkül elbocsátották. *Óriási az izgatottság.* Kérünk rögtön távirati választ, hogy mi igaz ebből, és utasítást, hogy mit tegyünk. *Nálunk a mozgalom olyan erős, hogy mi is erőlesen tiltakozhatunk ezen vakmerő merénylet ellen.*

Azoknak a munkástársainknak, akik siettek szolidaritásuknak kifejezést adni, csak köszönettel tartozunk öntudatos érzésükért.

E helyen is megmondjuk azt, amit levélben és táviratban már megizentünk, hogy *óvják meg mindenütt a józanságot és hidegvért. Eszünkágában sincs sztrájjal felelni a provokáló erőszakra.* Nem fogunk abba a hibába esni, amit ez év tavaszán — sajnos — a kinevezettek elkövettek és aminek következményeit egész mozgalmuk megsínyli.

Az *erőszak* — az már most is megállapítható — *teljesen kudarcot vallott.* Azt nem érik el, hogy mozgalmunkat elnyomják, de azt sem, hogy olyan fegyvereket kényszerítsenek a kezünkbe, amelyeket *ezidőszert* nem akarunk használni.

Jelszó: *haladunk tovább a megkezdett uton, nem térünk le róla sem jobbra, sem balra!*

Meghívó.

A karácsonyi ünnepek alatt, december 25-én és 26-án Budapesten

országos vasuti munkásértekezlet

lesz.

Napirend:

1. Jog- és munkaviszonyaink szabályozása.
2. Nyugbérpénztári ügyek.
3. Vasuti Alkalmazottak Szövetsége és a sajtó.
4. Balesetbiztosítás.
5. Fogyasztó - szövetkezet, betegsegélyező-pénztár.

Munkástársak!

Készüljete jó eleve az országos értekezletre. *Válaszátok meg mindenütt küldötteiteket és állapítsátok meg, hogy milyen indítványokkal és javaslatokkal járultok hozzá az értekezlet munkaanyagához.*

Az országos értekezletre az egybehívók meghívják a képviselőház munkásügyi bizottságát és mivel a magyarországi szociáldemokrata-párt az országgyűlésen eddigelé még képviselve nincs, ezt a pártot az egybe-

hívók külön meghívják, azonkívül a máv igazgatóságát!

Munkástársak, készüljete ti is!

*

Az országos értekezleten való képviseltetés módjára nézve a szervezőbizottság a következő határozatot hozta:

Az 1904 december hó 25-én és 26-án Budapesten tartandó országos értekezleten minden állomás, fűtőház vagy raktár, tekintet nélkül az ott alkalmazottak számára, legalább egy küldöttel képviseltetheti magát;

azok a műhelyek és szolgálati ágak, amelyek száznál több munkást foglalkoztatnak, minden száz ember után egy küldöttet választhatnak;

a százon felüli töredék egésznek számítandó, vagyis az után is küldhető egy küldött.

A küldöttek megválasztása mindenütt úgy történik, ahogy azt a helyi viszonyok megengedik.

A megválasztott küldöttek neve és lakcíme *legkésőbb* december 10-ig bejelentendő a következő címre: *Vasuti munkások országos szervezőbizottsága*, Budapest, VII., Csömöri-út 28, földszint 2. Innen idejekorán megküldik a küldötteknek az igazolójegyeket.

Ugyanerre a címre legkésőbb december hó 10-ig küldendő be *mindennemű indítvány.*

Az országos értekezleten nem-küldöttek is résztvehetnek mint hallgatók 30 filléres *ven-dégjeggyel.*

SZEMLE.

Belföld.

Rendszabályozás Zólyomban. Közvetlenül lapunk zárta előtt kapjuk Zólyomból azt az értesítést, hogy az ottani műhely két munkását, *Gáspárik Ignác* és *Madluska István* munkástársakat fölmondás nélkül elbocsátották, mert a szeptember 10-én *Szepesi Simon* műhelyvezető ellen lefolytatott fegyelmi vizsgálatnál őszintén és becsületesen az igazat vallották. Ez a rendszabályozás olyan fölháborító és olyan rémítő korrupciót tár föl, hogy lapunk jövő számában bővebben kell vele foglalkoznunk.

A hires-nevezetes Szepesi Simon diadalmaskodik. Hitvány sáfárkodása daczára fölmentették, a becsületes munkásokat pedig, akik a fegyelmi biztos egyenes fölszólítására az igazat merték róla megmondani, a kenyerüktől fosztják meg. De majd módunkban lesz még egyszer a vádlottak padjára ültetni Szepesi Simont, de akkor nem Rohay Béla lesz a bíró!

Megvan a központi bizottság. Megvan végre! Hat heti fejtörés után a Máv. igazgatósága végre belátta, hogy tovább huzni-halasztani a dolgot nem lehet, az eredményt megmásítani sem igen lehet és így nehéz szívvél bár, de beletörődött abba, hogy a választás eredményét mégis nyilvánosságra kell hozni. Nagyban elősegíthette valószínűleg a nyugoti műhely utolsó gyűlése is az igazgatóság gondolatmenetének a gyorsítását. E hó 5-én volt ez az erőlyes szavu gyűlés és már másnap, 6-án, megkapta

Bodnár, Dobay és Farkas munkástársunk a következő, egyforma szövegű levelet:

175.829/904.

M. kir. Államvasutak
Igazgatóság.

Farkas Izor bádogosnak

Budapest.

K. p. u. kocsiműhely útján.

Értesítjük, hogy Ön az 1906. évi december hó 31-ig terjedő időre nyugbérpénztárunk bizottságának tagjává megválasztott.

Budapest, 1904 november hó 4-én.

Az általános igazgatási főosztály.

Dr. Stetina

miniszteri tanácsos
igazgató.

Ebben a levélben mindenekelőtt föltűnik az a kaszárnyahang, amivel meg van fogalmazva. Azért, mert a megválasztottak *munkások*, igényt tarthatnának ildomos és nevelt emberek között való megszólításra. Mit szólna Stetina ur ahhoz, ha ilyen címzésű levelet kapna: „Stetina József igazgatónak”. Szinte csodálkozunk, hogy a miniszteri tanácsos ur nem *tegezi* e hivatalos levélben megválasztott bizalmi embereinket.

Föltűnő továbbá, hogy a választás eredményének a kihirdetésénél a leadott szavazatok arányáról mit sem hallunk. Vagy talán egyhangulag választották meg őket? A szavazóknak *joguk* van megtudni, hogy jelöltekre hányan szavaztak és hányan szavaztak ellenük. Az igazgatóság pedig ettől a joguktól megfosztja őket, amikor a szavazás részletes eredményét elhallgatja. Azonfelül pedig ajtót-kaput nyit ezzel az eljárással az esetleges visszaéléseknek is, mert így — minden ellenőrzés híján — gyerekjáték volna *esetleg* a szavazás eredményének a meghamisítása.

A Máv. igazgatóságát jellemző dölyfnek és fejtelenségnek a bizonyítékát nyújtja azonkívül ez a hivatalos értesítés. „Nyugbérpénztárunk”-ról beszél. Engedelmet kérünk, de az a nyugbérpénztár nem az igazgatóságé, hanem a tagoké. Hogy melyik bizottságba választották meg munkástársaink, azt sem mondja meg a levél. Talán nem tudja Stetina ur, hogy kerületi bizottság is van meg központi is.

No de hagyjuk ezuttal a kifogásokat. Legyünk megelégedve, hogy végre megvan ez a központi bizottság és a nyugbérpénztár sérelmes intézkedéseinek a javítása kezdetét veheti.

Nyitva marad még az a kérdés, hogy hát tulajdonképpen miért tartott ennek a három és hibás levélnek a megírása teljes hat hétig? Olyan lusta íródeákjai vannak a Máv. igazgatóságának?

*

Főnti hírünk már meg volt írva és ki volt szedve, amikor lecsapott hirtelenül *Ludvig* Gyula dicsőséges stiklije: Farkas Izor barátunk erőszakos rendszabályozása. Meglehet, hogy Farkas munkástársunk hirtelen elbocsátására azért is tökélt el magát az elnökigazgató, mert félték az ő részvételétől a központi bizottságban. Ám az ő kituzskolásával nem nyernek semmit, mert a másik két munkástagja a központi bizottságnak is teljes mértékben meg fogja tenni kötelességét.

Farkas barátunk elbocsátásával azonban megürül a duna-jobbparti kerületi bizottságban és a központi bizottságban egy tagsági

hely. *Követeljük, hogy mindkét tagság részére haladéktalanul ejtessék meg a választás.* Ugyis igazságtalanul csekély mértékben vannak a tagok a nyugbér-pénztár vezetőségében, nem szabad ezt az elégtelen képviselést még inkább csorbitani.

Egy eset a sok közül. Egy fővárosi fűtőház fiók-műhelyének irodájában folyt le egy párbeszéd, amely mindenkinek tanulságos. Nem voltunk jelen a beszélgetésnél és mégis tudunk róla. Hogy miképpen — azt nem nehéz megmagyarázni. A falaknak tudvalevőleg fülük van. De nemcsak fülük, hanem szájuk is. Így történhetett meg azután, hogy az az irodai fal, amely jóindulattal viseltetik irántunk, meghallotta a beszélgetést és megsugta nekünk. Így történt — vagy valami hasonló módon.

Szó ami szó, a műhelyfőnök becsitálta maga elé azt a művezetőt és a következő beszélgetés fejlődött ki közöttük:

Műhelyfőnök: Ugy hallottam, művezető ur, hogy ön rendszerint olvassa a Magyar Vasutast.

Művezető: Igaz.

Műhelyfőnök (hivatalos komolysággal): Hogyan teheti ezt? Hiszen ez egy izgatott, véres száju lap.

Művezető: Hja kérem, mindenki izgatott, akivel igazságtalanság történik, és aki az igazságot kimondja, arra már Krisztus óta ráfogták, hogy izgatott.

Műhelyfőnök: Jó, jó, de ez a lap egyre üt bennünket, főnököket és művezetőket.

Művezető: Én az első száma óta olvasom a Magyar Vasutast és úgy találom, hogy csak azokat bántja, akik igaztalanul és durván bánnak az alantasaiikkal. Az emberséges főbbvalókat pedig nemhogy támadná, még meg is dicséri.

Műhelyfőnök (barátságosan): Ebben talán igaza van, de nem hiszi, hogy árt az előmenetelének, ha megtudják fönt, hogy ezt a lapot pártolja?

Művezető: Összinte leszek: nem félek, mert nem a saját nevemre fizettem elő azt a lapot.

Műhelyfőnök (nevetve): Ezt igen okosan teszi, barátom, *én is így teszek*...

Éljen a nyolcz órai munkaidő! Amiért az egész világ szervezett munkássága küzd, azt a legtöbb budapesti államvasuti műhelyben és több vidéki műhelyben is behozták, *elrendelték a nyolcz órai munkaidőt.*

De ebben a „vivmányban” nincs köszönet. A munkát mindenütt egyezményben végzik a csoportok, vagyis együtt végzik el a munkát és az órabérek alapján kapják meg százalékok szerint a keresetet. A kimenetet pontos időre el kell készíteni, tehát a megszorított munkaidő következtében még jobban rá kell huzni. Százalékot azonban többet nem szabad csinálni, mint amennyi meg van szabva, mert különben az egyezményes munkárákat leszállítják.

Igy azután a nyolcz órai munkaidő bevezetése folytán a következő a helyzet: csak nyolcz órát dolgozunk, de ez alatt el kell végezni ugyanazt a munkát, amit azelőtt 10 óra alatt végeztünk el. Meg kell tehát a vég-sőkig feszíteni a munkaerőnköt. De mivel a százaléknak emelkedni nem szabad és csak napi nyolcz óra alapbér után kapunk százalékot, a keresetünk jelentékenyen megcsappan.

Munka a kimerülésig és azért még kevesebb munkabér — ez az áldása a mi nyolcz-órai munkaidőnknek!

A pályamunkásoknak szintén behozták a

rövidebb munkaidőt, ők is veszítenek addigi keresetükből.

Itt a tél, nyakunkon a drágaság és éhség-bérünk még apad.

Általános béremelés, jöjjön el a te országod!

Horvát munkástársaink előrehaladása a szervezkedés és fejlődés útján igazán örvendetes képet nyújt. Mint lapunk más helyén olvasható, most ismét egy óriási lépéssel jut előre a szervezkedésük, amennyiben elhatározott dolog, hogy *horvát nyelvű vasutas-szaklapot* adnak ki. A lap Zágrábban fog megjelenni, havonként kétszer és pedig minden hó 10-én és 25-én. A mutatóvány-szám legközelebb fog napvilágot látni. Meleg rokonszenvvel üdvözljük bátor munkájukban horvátajku testvéreinket és sok sikert kívánunk eme új vállalkozásukhoz. Ha a horvát nyelvű testvérlap gyökeret tud verni és fennmaradása biztosítva lesz, amiben nem kételkedünk, ebből is óriási haszon fog közös ügyünkre hárulni. Fölszólítjuk összes munkástársainkat, hogy mindenütt, ahol horvátajku vasutasok vannak, keressenek összeköttetést a horvát lapunk számára és a címetek küldjék be a Magyar Vasutas szerkesztőségének.

Külföld.

Az olasz vasutasok kongresszusa, mint annak idején jeleztük, a napokban tartotta tanácskozásait Rómában. Fontosak a kongresszus határozatai azért, mert a jövő év elején válik esedékessé annak az ígéretnek a beváltása, amelyet a kormány az utolsó nagy vasutas-bérharcz idején tett. Akkor — mint ismeretes — az olasz kormány kijelentette, hogy nem teljesítheti teljes mértékben a vasutasok követeléseit, a vasutvonalakat magántársaságoknak adta bérbe. De 1905. elején visszaváltja az állam a vasuti hálózatot és akkor létesíti a kívánt reformokat. Az olasz vasutas-szervezetek már benyújtották ez ügyben emlékiratukat a kormánynak. A kongresszus most azon tanácskozott, hogy mi történjék, ha a tárgyalások az állammal meddők maradnak. A hozott határozatok olasz társainknak komoly eltökéltségét bizonyítják. Kimondták, hogy ha a kormány be nem váltja ígéretét, akkor Olaszország összes vasuti vonalain beszüntetik a munkát. Ha pedig a kormány a *sztrájk szabadságát* akarná elfojtani, akkor a szervezett munkássággal egyetemben kimondják az általános sztrájkot. Remélhető, hogy nem kerül sor erre a végső elhatározásra.

Elnökválasztás az Egyesült-Államokban. A napokban folyt le az Egyesült-Államok elnökválasztása, amelynél az egyik elnökjelölt és pedig a szociáldemokratapárt jelöltje, *Debs* Jenő vasutas volt, az Egyesült-Államok Vasutas-szövetségének elnöke. Amint előrelátható volt és lapunk utolsó számában meg is irtuk, *Debs* kartársunk jelöltsége a két nagy párt, a republikánus- és demokratapárt mellett nem jöhetett számításba, de az elért eredmény mégis fényes előrehaladásról tett tanúságot. Amint eddig megállapítható, több mint *félmillió szavazatot* adtak be *Debs*re, majdnem *négyszer annyit*, mint 1900-ban, a megelőző elnökválasztásnál. Ez a nagyszerű eredmény a szociáldemokrata eszméknek a szakegyesületek körében való mindszélesebb térfoglalása mellett jórészen *Debs* kartársunk nagyszabású agitációs munkájának köszönhető, aki heteken át fáradhatatlanul tartott gyűléseket az Egyesült-Államok ipari vidékein és tiszteletet szerzett az egész világ vasuti alkalmazottainak.

A német vasutak egyik legnagyobb műhelyének, az *osnabrückinek* a munkásai bérmozgalomba léptek. A munkabérek általában alacsonyabbak, mint a magániparban. Ahelyett, hogy javítottak volna ottani munkástársaink helyzetén, még leszállították az akkordárakat. Erre több ezer vasuti munkás által látogatott gyűlés határozatából kifolyólag közvetlenül a közmunkaügyi miniszterhez intézett beadvány-

ban jelentékeny béremelést követeltek és mindenre készen várják beadványuk elintézését.

A szervezkedés utja.

A múlt hetet fáradhatatlan munkástársaink ismét a szervezés és fölvilágosítás munkájának szentelték.

Szombaton, f. hó 5-én a **Nyugoti műhely** munkásai tartottak gyűlést a Rujder-féle vendéglőben. Napirenden volt az országos értekezlet és nyugbérpénztári ügyek. A gyűlésen igen szép számmal jelentek meg a Nyugoti műhely munkásai és lelkes figyelemmel hallgatták végig az előadót. Farkas Izor elvtársunkat, aki az általános béremelés érdekében kifejtett tevékenységet ismertette, majd áttért a nyugbérpénztár létesítésével fölmerült sérelmekre, végül pedig a karácsonyi országos értekezlet céljait ismertette.

A gyűlés a következő határozati javaslattal, amely egyhangulag elfogadtatott, fejezte ki egyetértését az előadó fejtegetéseivel:

„A máv. nyugati műhelyének munkásai által 1904 november hó 5-én a Rujder-féle kávéházban megtartott nyilvános gyűlés a legnagyobb felháborodással tiltakozik az ellen, hogy a nyugbérpénztár központi bizottságába már hat héttel ezelőtt megtartott választás eredménye még mindig nem hozott a tagok tudomására.

Ebben a mulasztásban az egybegyűltek nemcsak a nyugbérpénztári tagok szabad akaratának frívol kigunyolását látják, de egyszersmind olyan önkényt, amely az összes érdekeltekben azt a gyanút képes fölébreszteni, hogy itt a tagok szabad akaratának brutális meghamisítása készül.

Amidőn az egybegyűltek a választás eredményének haladéktalan hivatalos megállapítását és kihirdetését a leghatározottabban követelik, megbízzák egyúttal a központi bizottságba választott bizalmiférfiakat, hogy a központi bizottságban hassanak oda, hogy a nyugbérpénztár-alapszabályok sérelmes intézkedései a lehető legsürgősebben a tagok érdekeinek megfelelően módosítsanak.

Végül kijelentik az egybegyűltek, hogy örömmel és szeretettel üdvözlük a karácsonyi országos értekezlet eszméjét és nemcsak hogy maguk küldöttekkel képviseltetik magukat az értekezleten, de felszólítják az egész ország máv. munkásait, hogy haladéktalanul válaszsák meg küldötteiket az országos vasuti munkásértekezletre.

E hó 13-án, vasárnap három vidéki városban is volt egyszerre vasutas munkások tanácskozása.

A **szolnoki** vasuti munkások jól sikerült értekezletet tartottak, amelyen a nyugbérpénztár alapszabályai és a karácsonyi országos értekezlet került szóba. Az értekezleten jelenlevő munkások a jelenvolt budapesti munkástársunk által értesültek Farkas Izor elbocsátásáról és erélyesen tiltakoztak az igazgatóság által eszközölt rendszabályozások ellen. Kimondották, hogy szolidaritást vállalnak a megrendszabályozottakkal és azzal válasznak az erőszakra, hogy még erőteljesebben hozzálátnak a szervezkedéshez.

Miskolcson és Érsekújvárott is tanácskozásra gyűltek egybe az ottani vasuti munkások. Mindkét helyen résztvett a tanácskozásban egy-egy budapesti munkástársunk is. A hozott határozatok ugyanazt az öntudatot tüntetik fel, mint a szolnoki értekezlet határozatai.

A szervezkedés egyenesen és biztosan halad előre. Minden hét újabb bizonyítéka ennek az öröndetes és a legszebb reményekre följogosító ténynek.

A raktári munkások helyzete a józsefvárosi pályaudvaron.

Régen szállóigévé lett az már, hogy „nehéz az élet!” Egy idő óta meg, a rohamosan bekövetkező drágaság, meg az élelemre is alig elegendő, sorvasztó, nehéz munkáért járó nyomoruságos munkabérek idején szomorú versengés látszik folyni az egyes szakmák munkásai között. Alapnak el szokták fogadni azt, hogy nyomoruságos a helyzet; s minél többet forgunk az életben, annál inkább találjuk azt, hogy még ennél a nyomoruságos helyzetnél is van nyomoruságosabb, türethetlenebb, kétségbeesőbb.

A „Magyar Vasutas,” 12-ik számában olvashatunk a nyugati pályaudvar raktári munkásainak türethetetlen helyzetéről, arról a mostoha elbánásról, amelyben a munkások ott részesülnek. S ezt olvasván, igazán alig képzeljük el, hogy legyen — akár a máv.-nál is — szolgálati ág, amelynek a munkásai nyomoruságosabb helyzetben lennének, mint a nyugati műhely raktári munkásai.

S ha most az alábbiakat, amelyek a józsefvárosi pályaudvaron a gyorsárúnál alkalmazott raktári munkásoknak a sorsát fogják vázolni, elolvassuk, fájó szívvel bár, nyugodjunk bele, hogy a leggyalázatosabb helyzet ez, amelynél nyomoruságosabb nincs, mert nem lehet; nyugodjunk bele — egy időre, addig amíg nyomoruságosabb, kétségbeesőbb sorsu munkástársainknak a helyzetét nem vázoljuk e lapok hasábjain, röviden, szárazon, de szingizsággal...

A józsefvárosi pályaudvar gyorsáru-raktárának a munkásai 24 órát dolgoznak, míg a következő 24 órában szabadok. Az evéshez: a reggeliző, a vacsorához, az ebédhez csak akkor foghatnak a munkások, amikor a megkezdett munkát befejezték. Így történhetik meg, hogy az ebédet legtöbbször, ugyyszólván mindig délután 2 és fél 3 között fogyasztják el a lehető legrövidebb idő alatt, ahogy mondják: amugy kutyafutásban, mert nem ritka dolog, hogy evésközben rájuk rivallnak, hogy a műhelyben dolgozni kell, hogy enni ráérnek otthon a szabad 24 órájukban, hogy a „vasuti” nem arra való, hogy evéssel töltse állandóan az idejét. — A bánásmód különben a rendes, a megszokott: a lehető legistállószagabb; a „kutya paraszt”, „büdös paraszt”, „kuss”, „kiruglak”, stb. kifejezések — mindmegannyi diszei a máv. hajtsár szótárának — csak olyan megszokottak, mint az a népszerű s az állapotokat olyan szépen visszatükröző mondás: „kutya, az akad, csak korpa legyen!”

Azt hinné az ember, hogy ha agyonra dolgoztatják az embereket és holmi ócska nevelenségekkel és hajtsárkodással halálra bosszantják, legalább a keserves munkának és a kiállhatatlan szekatúrának megadják a tisztességes bérét: legalább a munkabérek olyanok, hogy belőlük, úgy-ahogy, de meg lehet élni. De a fizetés terén is hihetetlenül alávaló állapotok vannak itt. A 24 órára 4 korona 80 fillért fizetnek vasárnapon, ünnepnapon éppenugy, mint hétköznapon, éjjel ugy, mint nappal, amiből egy órára 20 fillér esik!

Azután meg munkástársaink úgy tudják, hogy nekik a *be- és kirakott* súlymennyiség után bizonyos *százalékot* kellene kapniok; legalább a dolog úgy áll, hogy néminemű dolgokból, bizonyos homályos emlékekből stb. erre következtethetnek. Azonban *százalékról*, amit *kellene* kapniok, félesztendőben ha egyszer hallanak hirt s akkor is 3—4 forint alakjában. Hogy pedig a százalék igenis kijár, hogy ezt a százalékot jog szerint meg kellene kapniok, azt onnan is sejtik, hogy mikor a raktárfőnök fölolvasta előttük a nyugbérpénztár alapszabályait, olyasfélét mondott, hogy *ők a II. osztályba tartoznak, mert 60 százalék keresetre is igényt tarthatnak.*

Érdekes volna utánanézni, hogy hova tűnik el az a pénz, amit a munkások keserves fáradság árán megkeresnek, s ami százalék fejében kijárna nekik, de amit nem kapnak meg. Elsikkad talán valahol? Vagy talán régi gyakorlat a munkásságot tömegesen becsapni?

Kiállhatatlan, keserves helyzet, az tény. Lesújtó és talán egészen vigasztalan is... De hátha mégsem? Derengeni kezd és a munkásság, a régi jó máv.-alkalmazott-sereg is mintha kezdené megérteni azt, hogy ölbe tett kezekkel nem lehet kigyomlálni a gazt, nem lehet a helyzetünket sem legalább türethetőre is megváltoztatni. Mintha belátná azt, hogy az évtizedes kérés-könyörgés nem használ, nem tünteti el a nyomoruságot s mintha erősebb eszközökkel akarna türethetetlen helyzetén változtatni.

Igen, a tömörülés, az önmagunk erejébe vetett rendületlen hit, lapunk támogatása és erősítése: a komoly és öntudatos *szervezkedés* lesz az eszköz, amely a vasutas-munkásoknak is meg fogja jobbitani helyzetét. S akkor, ha szervezkedésünk révén *eredményeket* fogunk elérni, talán nem lesz alkalmuk egy-egy szolgálati ág munkásainak saját nyomoruságukkal rálicizálni a másik ág munkásainak nyomoruságára.

A szegény tekintetes urakról.

(—*ás.*) Szegény tekintetes ur van ugyan sok a mai tülekedő, kenyéréhes, szűk világban, de olyan szegény tekintetes ur, mint egy máv. díjnok, másutt mégis kevés van.

Második osztályu szabadjegy, uri titulus, kötelező tiszta gallér, hisz mindig urak között forog és mindig két korona vagy két korona negyven fillér napidíj. Igen mindig. Ha tíz évi szolgálat után feljajdul és fizetésjavításra apellál, akkor megjavítják a fizetését — napi husz fillérrel.

És a szegény tekintetes ur tovább szolgál, mert hova is menne, az államvasutnál ette meg a kenyere javát; szép reményekkel, csábító kilátásokkal lépett be annak idején a vasut szolgálatába, elszkott a világtól, gép lett. Gép, amelyet csak úgy fütenek, hogy meg ne álljon, de produktív, családfentartó polgára már nem lehet az államnak — hogy is legyen egy forint husz krajczárból ott, azon a helyen, ahol kötelező a fehér gallér és az uri ruha.

És ha a szegény tekintetes ur évek során át mégis arra az ismeretre jut, hogy neki is van szive és megnősül, akkor még szegényebb lesz a tekintetes ur és a hatalmas vasut összehuzza a homlokát: ki parancsolta meg neki, hogy megnősüljön?

Pedig nemzetfentartó és szociális szempontból többet ér egy szegény hat gyermekes díjnokocskára, mint egy hatalmas, agglégény igazgató.

A díjnokok helyzetét megrontotta a mávnál a forgalmi díjnoki intézmény.

Egy kényelmes circulus vituosusba bujt ez az új megrontás, midőn kimondták, hogy az jöhet csupán a tanfolyamra, a ki forgalmi díjnokként szolgál. Viszont a díjnokokat kötelezték, hogy tartoznak a tanfolyamra menni. Igen, de csak 25 embernek van ott ma helye. A többiekét előjegyzik. És ha nincs protekciója, várhat 5—6 évig míg csak rákerül a sor, hogy a kurzusra mehessen.

A többiek, a nem kurzus képesek, kiknek nincs meg az érettségiük, be vannak falazva. Tán ősz fejjel majd elérik a három korona napidiját.

Hogy bizonyos szolgálati évek letelte után véglegesítsék őket, arról ma már szó sincs.

Szegény tekintetes urak! Második osztályu szabadjegy és tiszta gallér!

A kenyérre meg alig kerül.

Pedig ezek a szegény tekintetes urak csak azt a munkát végzik, mint a főellenőr és mérnök urak. Ugyanazt a munkát, de jobban. Ott a hol nyugdíjaznak egy-egy öreg főellenőr urat, oda beültetnek egy forint napidijjal egy díjnokot. A munka azonos, sőt jobb, csak a főellenőr ur fizetése került hétésszer annyiba.

Ennyire még sem illik még egy mávnak sem takarékoskodni.

Ott a hol a vicinálisokra ráfizetnek nyolc millió koronácskát és tán még egyszer annyit refaktiában zsiros és kövér részvényeseknek.

Második osztályu szabadjegy. A titulus ur. Két korona 40 fillér napidij.

Szegény tekintetes urak!

A segédfekezők helyzete.

Többször megemlékeztünk már arról a vértláztó kizsákmányolásról, amelyet a MÁV. segédfekezőin visznek véghez és amely szégyenfeltja a magyar államnak, mint munkaadónak. Most a segédfekezők szomorú helyzete a képviselőházban is szóba került. A szombati ülésen terjesztette be Lengyel Zoltán képviselő úr azt a többször bejelentett interpellációját a kereskedelmi miniszterhez, amelyben a segédfekezők helyzetének a javítását sürgeti meg.

A rövid interpelláció előttünk, akik naponkinti szemtanúi vagyunk a segédfekező munkástársaink sanyaru helyzetének, kissé furán fest, mert azt látjuk belőle, hogy Lengyel Zoltán úr a nagypolitikához mindenestre többet ért, mint ennek a szolgálati ágának a helyzetéhez. Akik pedig őt informálták, azok vagy téves adatokat szolgáltatottak neki, vagy pedig a képviselő úr nem értette meg őket teljesen. de azért mégis föltárta némiképpen a segédfekezők szomorú sorsát az interpelláció, ami mindenesetre érdem, mert egyébként a nagyságos honatyák nem igen törődnek ilyen jelentéktelen dologgal, mint sok száz becsületes munkásember vergődésével.

Lengyel Zoltán képviselő úr interpellációjára körülbelül ez volt:

T. ház! Körülbelül 2000 alkalmazottról van szó, akiknek helyzete rendezve és tisztázva teljességgel nincs, akik az államvasutak szolgálatában állanak, de megélhetésükre kenyeret nem kapnak. Felveszik ezeket az alkalmazottakat 1 korona 40 fillér napidij mellett, 14 napig dolgoztatják őket ingyen, a próbaidő, gyakorlati idő alatt fizetést nem kapnak és később is csak azokon a napokon kapnak fizetést, a melyeken szolgálatban vannak. A forgalmi tiszt sohasem tudja, hány vonatot kell indítani, hány kisegítő fekezőre lesz szüksége és ennél fogva olyan a beosztásuk, hogy mindennap reggel 8 órakor és este 6 órakor kell jelentkezniök, akár mennek szolgálatba, akár nem. Ha nem mennek szolgálatba, semmiféle napidij, fizetést, kilométerpénzt nem kapnak. Ha elmaradnak, megbüntetik őket, legkevesebb 1 korona erejéig, vagy pedig minden indokolás nélkül elbocsátják őket. Az őszi szezonban, amikor a forgalom nagyobb, felvesznek mindenféle embert: alkalmazott, alkalmazatlant, megbízhatót, megbízhatatlant: innen van, a t. miniszter ur nagyon jól tudja, az a sok lopás, amely az államvasutak kezelésében előfordul. Már most ezeknek az embereknek voatvezetői vizsgát kell tenniök, amikor szolgálatban nincsenek, isko-

lába kell járniök, elbocsáthatja őket mindenki, minden indoklás és megkérdés nélkül; ilyen embernek 70 krajczár napidija van akkor, amikor 24 óráig van egyfolytában a vonaton és óránként 4 krajczár külön fizetést kap. A kinek jó szerencséje van, annak talán néhány koronával több a fizetése, de átlag 26 korona a havi bevétel, ezt is három részletben, a hó 1-én, 15-én és 20-án kapják. Családos embernek ebből nem lehet megélnie, ezen könnyen változtathat a miniszter ur, mert egyszerűen annyi embert alkalmazhat, amennyire szüksége van, azoknak adjon tisztességes fizetést, akikre pedig nincs szüksége azokat bocsássa el, hogy lassanak más foglalkozás után. Ha pedig időközben néhány emberre szüksége van, alkalmazzon munkásokat, akik nem kötik le egész életüket az államvasutak szolgálatában.

Már most ezek az emberek nem 1—2, de 5—6—10, sőt 15 évig vannak ilyen helyzetben. A protekció nem a magasabb fokon érvényesül leginkább, de a legkisebb embereknél, mert igazán annak a kisegítő fekezőnek, akinek nincs protekciója, az nem viszi semmire a világon. Így van ez fizetésben és szolgálatban egyaránt. Most a t. miniszter urtól újabb intézkedés jelent meg, amely szerint 24 óras napból 25 órát csinált, a kisegítő fekezőnél 25 óra számít egy napot, ellenben a magasabb fizetésű felügyelőknél és egyéb magasabb állású alkalmazottaknál hét órai éjszakai munkaidő már 24 órának számít, 12 óra egy percz pedig másfél vagy egy és háromnegyed napnak számít.

A nyugbér ügyet úgy tüntették fel, hogy az ezeken az állapotokon segít és ezeknek az embereknek jövőjét valamilyen módon és mértékben biztosítja. Ha pedig alaposabban megvizsgáljuk a dolgot, kitűnik, hogy ez is csak az emberzorsót nagyobbítja, mert ezektől az alkalmazottaktól levonnak egy és fél vagy két koronát havonként a 26 koronás jövedelemből is a nyugbér pénztár javára, ezenkívül levonnak a valóságos jövedelemből 20%-ot a betegsegélyzőpénztár javára.

A nyugbérpénztár azonban nem ad a levonási összegnek megfelelő nyugbért, hanem ad pl. a harmadik nyugbérosztályban 10 évi szolgálat után 100 koronát, 40 évi tagság után 400 koronát. Én ugyan még olyan kisegítő fekezőt nem láttam a világon, aki 40 esztendeig ebben az állapotban kibirta volna, de ha negyven esztendeig kibírná is, akkor is aránytalan ez a dolog, mert ez az összeg nem felel meg az általa befizetett bérösszegnek.

Igen röviden foglalkozom ezzel a kérdéssel és csak arra mutatok rá interpellációm befejezéseken, hogy nézzem szét az igen t. miniszter ur az államvasutak üzleti forgalmában és ügykezelésében. Nem is hivatkozom a beszerzésre, a tarifális dolgokra, a refakciákra, a vagonkölcsonzés dolgaira, nem hivatkozom a fiumei raktárvállalatokra és egyéb dolgokra, ahol az állam pénzéből milliókat és milliókat dobnak el évenként olyan dolgokra, amelyekre semmi szükség sincs és fentartanak embereket és vállalatokat, amelyekből egyszerűen meg kellene szabadítani az államvasutakat; csak azokra a szerződésekre hivatkozom, amelyeket a t. miniszter urnak a minisztersége alatt megkötöttek, azokra a botrányos szerződésekre, ahol egyik-másik cégnek, vállalatnak minden ellenszolgáltatás nélkül 20—30—50—100—200.000 koronát és még nagyobb pauszálékot fizettek különböző cimeken, amely szerződéseket itt bemutatni sem a hely, sem az idő nem engedi, de majd alkalmat veszek magamnak ezeket beszerezni, ahol milliókat és milliókat juttatnak kortes célokra és egyébként politikai és más embereknek, és a szegény embereket valóságos páriákként kezelik és olyan szégyenletes emberzorsót üz velük az államvasut, amelyet nem hiszem, hogy a világ egyetlen vállalatánál is fel lehetne találni, nem pedig ilyen nagy intézménynél, amely a legnagyobbak egyike az egész világon és amely az állam cégét viseli.

Ezeknek előrebocsátásával bátor vagyok a t. miniszter urhoz egy rövid interpellációt intézni azon kérelemmel, hogy fontolja meg a t. miniszter ur ezt az állapotot, nézzem szét a vasutak igazgatási körében és segítsen rajtuk, mert ezek az emberek nehéz, életveszélyes, becsületes munkát végeznek és nem lehet őket arra kényszeríteni, hogy tovább is nyomorgjanak, kinlódjanak helyzetük javulásának minden reménye nélkül.

Interpellációm a következő:

„Megismervén a MÁV. szolgálatában álló kisegítő fekezők nyomoruságos helyzetét, hajlandó-e a mi-

niszter ur rövid idő alatt ezen az állapoton segíteni, a mostani, az államra szégyenletes emberzorsót megszüntetni?

Az interpellációt kiadták a kereskedelem-ügyi miniszternek. Majd beszámolunk róla annak idején, ha Hieronymi megadja a választ.

Azonban egy-két megjegyzést a interpellációra vonatkozólag nem hallgathatunk el. Lengyel Zoltán ur nem fogja tőlünk rossz néven venni, ha teljes tisztelettel arra figyelmeztetjük, hogy — bizonyára nem rosszakaratból, csak tájékozatlanságból történt — nem tett jó szolgálatot a segédfekezőknek, amikor az államvasutak kezelésében gyakran előfordult lopásokat a segédfekezők nyomoruságos helyzetének a kontójára írja. Hiszen így egyenes uton azt lehet következtetni, hogy a nyomorgó segédfekezők követik el a lopásokat. Az pedig nem áll. Van a MÁV.-nál hűtlen kezelés és tisztességtelen sáfárkodás, de a bűnösöket magasabban kell keresni, mint a szegény segédfekezőknél.

Azt sem találta Lengyel ur éppen legszerencsésebben el, amikor azt kívánta, hogy azokat a segédfekezőket, akikre a MÁV.-nak nincs szüksége, bocsássa el. Ez tájékozatlanságra vall. A MÁV.-nak szüksége van az összes emberekre, sőt még sokkal többre is volna szüksége, ha a jelenlegiek túlmunkáját megszüntetné. Maga Lengyel ur beismerte, hogy gyakran éjjel s nappal dolgoznak a segédfekezők. Tessék hát emberséges munkaidőt megszabni és akkor jut munka is, kenyér is mindannyioknak.

Nagyon örvendetes és szép dolog, ha egyes képviselők — akármilyen célzatból — foglalkoznak a MÁV. rabszolgáinak helyzetével, de ha már ezt teszik, tegyék meg alaposan.

Levelezés.

Budapest. (Keleti kocsiműhely.) A Magyar Vasutas utolsó számában történt felszólalásunknak dicséretes gyorsan megvolt a fogadtatja. Megszűnt az a visszás intézkedés, hogy a gépen levő munkástársunk a kikötőlakatosok keresetén osztozkodik. A gépen levő lakatos kapott napi 60 fillér javítást és a 20%-ot. Azonkívül néhány kikötő lakatos is kapott valami csekély javítást. Kielégítőnek ezt a reformot azonban semmiképpen sem lehet mondani, mert a gépen levő munkástársunk még mindig ráfizet. Nem lett volna okosabb is, igazságosabb is, egyszerre úgy rendezni a dolgot, hogy a gépen levő munkás legalább annyit keressen, mint a kikötő lakatosok? Vagy talán nem fogadja be a gyomra a MÁV. rendszerének azt, hogy igazságos és méltányos dolgot műveljen anélkül, hogy erre erőszakkal kényszerítenék?

Egyben figyelmeztetjük a műhelyfőnökséget arra, hogy nemsokára asztalosmunkásoknak kell a forgalomhoz néhány hétre kimeniök. Ez ellen nem igen emelhetünk kifogást. De az aztán fölháborító igazságtalanság, hogy ezek a munkástársaink is heteken át veszítsenek naponként mindegyikük mintegy három koronát. Nincs olyan dus jelenleg sem a keresetük, hogy élére rakhatták volna a pénzt, vagy hogy könnyen lemondhatnának keresetük nagy részéről. Miből éljenek meg ebben a veszedelmes drágaságban, ha felére lepad a keresetük? Miből fizessék az ujabban rájuk rótt terheket, a nyugbérjárulékot stb.?

Kis jóakarattal ezen is lehetne segíteni és hiszszük, hogy felszólalásunknak meglesz a kellő fogadtatja.

Budapest. (A becsületesek és becstelének harcza.) Egy munkástársunk írja nekünk a következőket: E hó 10-én reggel véletlenül a nyugoti kazánkovács-műhelyen mentem keresztül és egy csoportban láttam a munkásokat. Megálltam és odafülfeltem, hogy megtudjam, miről is van itt tulajdonképpen szó. Rövidesen meg is tudtam. A csoport közepén egy nagy ember állt, a kezében egy

fehér lapot lobogtatott, amely két részre volt osztva. Az egyik résznek a felírása volt: *mellette*, a másik részé: *ellene*. Megkérdeztem az egyik munkást, hogy mi történik itt, talán képviselőválasztás van, mire az megmagyarázta nekem, hogy a *Szlávik* urra szavaznak. Aki mellette van, az írja nevét a papiros egyik felére, aki ellene van, a másikkra. Ilyenformán akarja az a nagy ember kipuhatólni, hogy ki tette Szlávik urat a Magyar Vasutasba. Sikerült is annak a hivatalnoki prókátornak egy pár gyámolatlan embert fogni, aki odairta a nevét a papírlapra. Ekkor azonban fölzudult az összesereglettek többsége, a becsületesek tábora, és csak úgy röpködtek a vaskos kiáltások az önkéntes spiczi felé. Az egyik pecsovicsnak keresztelte el, a másik megkérdezte, hogy csoportvezető akar-e lenni, a harmadik azt mondta: — Legyen becsületes ember és akkor nem kerül a lapba! A negyedik rákiáltott: — Ne bánjon velünk úgy, mint a kutyákkal, akkor nem lesz oka, ország-világ előtt pirulni! Egy szóval, ahány ember, annyi volt a panasz. A végén megválasztottak két embert, aki bement az irodába és megkérdezte a művezetőt, hogy megbízott-e valakit azzal, hogy az aláírásokat gyűjtse. A művezető azt felelte, hogy nem, mire az egyik munkás elkapta a papírlapot és tüzre vetette. Ennek a históriának megvan a tanulsága. Szlávik ur megtanulhatja belőle, hogy mégis csak a fején találta a szegét az, aki őt a Magyar Vasutasban kiserkesztette. A szerkesztői üzenet az utolsó számban azt mondta, hogy más módot kell keresni a káplárok megfékezésére. Igaz, a művezetők között is vannak olyanok, hogy kalapot kell emelni előttük, de vannak olyanok is, hogy rosszabbak a kannibáloknál, mert a kannibálok legalább egyszerre pusztítják el az embert, ezek pedig lassankint kinozzák agyon. Azért kérem a Magyar Vasutas szerkesztőségét, hogy továbbra is adjon helyt panaszainknak, mert senki más nem nyújt felénk védőkart.

Szemtanu.

Budapest, terézvárosi osztálymérnök-ség. Száraz, rideg adatok, minden cifrálgatás nélkül, — s mégis mily tragikus gondolatokat ébresztenek, milyen csúf lelkiismeretlenségről rántják le a leplet. A színhely Rákospalota, pályafőntartás, a főhős *Droppa Imre* pályafőlvigyzó. — November hó másodikon délután rosszullett *Poloniczki János* munkástársunk ugyannyira, hogy a munkát kénytelen volt abbahagyni és leülni valami nyugodalmas helyen, kipihegni és helyrehozni magát. Ekkor egy másik munkás is rosszul lett és ennek a pályafőlvigyzó állított ki utalványt. De *Poloniczki* később annyira odáig lett, hogy képtelennek érezte magát arra, hogy hazamehessen Czegléd-Berczelre. S később, mikor munkástársaink mégis azt jelentették a pályafőlvigyzónak, hogy már annyira-amennyire megkönnyebült, hogy állítsa ki részére is az utalványt, *Droppa Imre* pályafőlvigyzó sem akkor, sem másnap, 3-án reggel, sem este nem adott utalványt. Szegény munkástársunk betegen, sorvasztó munkától kimerülten, két álló napon át mindennemű orvosi segítség nélkül hevert ott, összetöröten, mitsem tudva magáról s csak a harmadik napon, akkor, mikor már igazán a végsőt járta, gondoltak arra, hogy talán orvos is kellene a beteghez. Csakhogy a megjelent doktor *Balassa* úr meg két okból nem vizsgálta meg a beteget. „Nem halálos beteg”, mondja, „s ha lehet, szállítsák haza”. Meg azután az ilyen büzös, férges, alacsony, kis öl-helyiségben, a laktanya egyik lukában egy deszka-pricscsen fekvő beteget ő ugysem kezelhetné. — Mit beszélünk még egyebet? A vége az, hogy orvosi kezelés nélkül meghalt *Poloniczki János*. . . A lőtás-futás, nosza, most megkezdődött. Mit csináljanak a halottal? A pályafőlvigyzó már a rendőrségnek is átadta volna, ha ez átvette volna. Tudakozódtak a VI. kerületi előljáráságnál, a főkapitányságnál, ahonnan a tiszti főorvoshoz utasították őket, a betegsegélyző-egyletnél. Innen azt a feleletet nyerték, hogy nekik

semmi közük hozzá, hisz náluk *nem is tag*. És ez meg is lehet. Régi szokás az, hogy a tagdíjakat, a havijárulékat levonják, de a munkás nem kapja meg a tagsági bárczáját. Vannak, akiktől 8—10 hónapig is szedik a járulékat s azért tagokként mégsem szerepelhetnek. *Poloniczki* is szeptember ötödike óta fizet, de azért a betegsegélyzőnek semmi közük hozzá. . . Tény és elég szomorú tény az, hogy ezt a halálos-betegen fekvő munkást kínban, fájdalomban hevertetik orvos nélkül; s csak amikor már odáig van, akkor gondolkodik a mentőkre, amivel úgy sem értek el semmit, mert ezt a szegény falusi embert még jobban agyonra rémítették vele. Három napig halálos betegen, három napig félholtan hevert ott, vele nem gondoló emberek között, akik még hozzá a nagyobb baj esetén mindjárt elvesztik az eszüket. — Mit mondjunk az esetről? Vétkes gondatlanság? Alávaló lelkiismeretlenség? Nem mondunk semmit: a tények, ezek a száraz, rideg, szomorú, kegyetlen tények mindent, mindent elmondanak. . .

Debreczen. (Az egyezményes munka átka). Cifra rendszer uralkodik a debreczeni máv. műhely IV. osztályában. A munkáarakon nemcsak hogy folytonos levonásokat eszközölnek, de még avval is jelentékenyen rontják a kereseti viszonyokat, hogy az egyes csoportokba teljesen használhatatlan tanulókat osztanak be, akik 80—90 krajczár, sőt 1 forint napibért kapnak (persze a protekció kedvencei) és megfelelő százalékot. Megtörtént ebben az esztendőben az is, hogy a főlsszabadulók két-három hónapig a vizsgára remeket készítettek, amely idő alatt a napibért és rendes százalékot a csoport keresetéből kapták, anélkül, hogy a csoport munkájában résztvettek volna, vagy a csoport ezért a veszteségért valami megtérítést kapott volna. Van olyan csoport, ahol egy teljesen gyakorlatlan segéd és tanoncz van és a kettőnek a havikeresete kitesz 100, 120 koronát. A nyári hónapokban a tanoncz keresett 84 koronát, egy 30—35 éves gyakorlott munkás pedig, akiknek családját kell eltartani 70—80 koronát keresett. E mellett szólni is alig szabad, olyan nagy az önkény. Figyelmeztetjük a műhelyfőnök urat, hogy orvosolja a helyzetet, ha azt kívánja, hogy a panaszok szűnjenek meg, ha így megy tovább a dolog, még keményebb panaszok is kerülnek.

Zágráb. (A szervezkedés fejlődése.) Műhelyünkben a viszonyok szervezkedésünk óta nagyon javultak. A Magyar Vasutasban minden munkás felismerte bajában barátját, a harcban fegyvertársát. Horvát munkástestvéreink is tisztelettel nyilatkoznak róla, fáj a szívük, hogy ők nem olvashatják. Fájdalmukat enyhítjük azáltal, hogy összejöveteleinken lefordítjuk a fontosabb cikkeket. A „generálisunk” a legkorrektebbül viseli magát s nem zárkózik el a munkások bizalmi férfiai-nak igazságos kíváncsi elől, hanem a „káplárok”, azok között akad még egy pár, kik a legalattomosabb eszközökkel akarnak küzdeni szervezkedésünk ellen, mert érveikkel nem rendelkeznek. Azonban a kutya ugat, a karaván halad! Sokkal jelentéktelenebbek ők, semhogy hatalmasan fejlődő szervezetünket tönkre tudnák tenni. Ha tizannyi aljas munkás szegődik hozzájuk, akkor is nevetni fogunk ostoba erőlködésükön, mert már hajnalodik, fölkel a nap, közelg a vasúti munkások szabadsága!

Szombathely. Az itteni vasúti munkástársak mindeztideig vajmi kevés jelét adták szervezkedésüknek. Nem is csoda. Ott, ahol hiányzik az összetartás a munkástestvérek között, ott nem lehet eredményeket elérni. S az alább következő dolgot is csak annak a régi tételnek az igazolására hozzuk föl, hogy ahol meghunyászkodók, össze nem tartók a munkástársak, ott a főlebbvalók is pökhendiebbek, brutálisabbak. De már minálunk is enged a régi fagy: a közöny, s a munkásság körét langyos lég árasztja át: az öntudatnak, a szervezkedésnek egészséges, éltető levegője.

Ha munkástársaink itt is már előbb megkezdik az öntudatra-keltés dicső munkáját, az olyan esetnek mint a következő, nem lett volna szabad előfordulnia. Egyik munkástársunk múlt hó 8-ikán szörnyű büntetésnek volt kitéve, mert egy gyalumunkát az előbbi árnak feléért el nem végezte. Mikor ő igazságából nem engedett és szölt is a mi művezetőnknek, *Pordán*-nak — aki brutálításáról amugy is híres —, ez fölfortyant és felháborodott azon, hogy ilyen követelésekkel mer ő elébe menni egy munkás. Szó szölt követett s *Pordán* urnál mindjárt kéznél volt a „gazember” szó, hogy azt munkástársunknak a fejéhez vágja. Nyilvánvaló, hogy ilyen sértést férfi még a művezetőjétől sem tűr el; de amikor munkástársunk saját gorombaságával vágott vissza *Pordán* urnak, nosza szaladt ő panasza a mérnökhöz. A munkásnak távoznia kellett a gyárból s csak amidőn a műhelyfőnök kihallgatta harmadnapra, — jöhetett vissza munkába. Persze, hogy a munkás húzta a rövidebbet, mert a munkáért járó 3 korona leszállt 2 korona 40 fillérre és ezentul már nem a gyalugépnél dolgozik mint csoportvezető, hanem az udvari csoportban kell napszámomunkát végeznie. — Még sok van *Pordán* urnak a rovásán; de egyelőre elhallgatjuk viselt dolgait. Tőle magától, a viselkedésétől fog függni, hogy még egyszer szóba hozzuk-e?

Ruttká. Szomorú és gyászos alkalom adja kezünkbe a tollat. Fájdalmas gyász érte az itteni vasutas-munkásságot egy derék, mindenkitől szeretett harczostársunk megrendítő elhalálózásával. November hó másodikon éjjel, összeroncsolt tagokkal találták meg *Breier* Mihály lakatos munkástársunkat, akit a kassai személyvonat zakatoló kerekai gázoltak agyon. Kezdetben mindenki öngyilkosságra, szerencsétlenségre gondolt, de immáron szinte teljesen biztosra veszik, hogy gaztett, még pedig lelketlen, alávaló gaztett áldozata lett szegény munkástársunk. Amint a vizsgálat kiderítette, egynehány alkalmatlankodó emberrel való összeszólalkozása miatt kellett szomorú végének elkövetkeznie. Haragosai boszút forraltak ellene s először gyáva, alávaló, vadállatias módon kivégezték s azután — hogy a gyanút elhárítsák magokról — a vasúti sinekre tették. De amint mondják, gázságuk nem marad megtorolatlanul: a csendőrség elfogta őket és méltóképpen foglalkolni alávaló gaztettükért. — A huszonegy éves, élete javakorában levő fiatalembernek gyászos kimulta mindenében mély és őszinte részvétet fakasztott. Mi, a ruttkai munkások gyászunak és részvétünknek illő temetéssel adtuk kifejezést. Kétezerrel többen voltunk, akik utolsó útjára kísértük. A gyári zenekar dalkara nagy piros-fehér szállagos koszort tett a koporsóra s a vas- és fémmunkások helyi csoportja is hatalmas, vérvörös szállagu koszorúval adott gyászának kifejezést. A gyári zenekar dalkara énekének hangjai mellett vettünk búcsút kedves társunktól, aki olyan derék harcos és olyan szeretett barátunk volt.

Szatmárról kaptuk a következő levelet:

T. szerkesztőség! Lapunk egyik multkori számában olvastuk, hogy milyen sorsa van a budapesti nyugati pályaudvaron a raktári munkásoknak. A máv. keretén kívül állók azt hitték, vagy legalább is azt hitték, hogy az egyedül álló, kivételes eset, talán valami visszaélésnek a következménye, hogy a raktári munkások a nyugati pályaudvaron olyan hihetetlen viszonyok között élnek. — Mi ezen kéteyek elosztása végett sietünk olyan bizonyítékkal szolgálni, amely alkalmas lesz annak a bebizonyítására, hogy a máv.-nál a raktári munkások megnyúzása nem kivétel, nem egyedülálló, hanem rendszeres, s ha van esetleg visszaélés, mely ezt súlyosbítja, az is rendszeres.

De lássuk a mi helyzetünkről felvett fotográfiát:

Rendes munkaidőnk naponta 13 óra. A reggelit, ha van egy kis idő, állva megehetjük, ha nincs, nézhetjük a napot. (Nyilván

abból a szempontból rendezik ezt így, mert azt hiszik, hogy mi is olyanok vagyunk, mint a fű a mezőn, csak eső essen és nap süssön ránk, akkor már erősödünk — enni fölösleges.) Ebédidő egy óra, oszonnaidő nincs. Tehát reggel fél 6 órától este fél 8-ig csak egy óra pihenés van. De ez még hagyján lenne, de gyakran ott kell maradni egész éjjel dolgozni s az éjjeli munka után sincs pihenő, hanem ha reggel fél 6-ig tartott az éjjeli munka, akkor kezdeni kell a nappali munkát s huzni az igát este fél 8-ig. Egy szóval, előfordul, hogy egyik nap reggel fél 6 másik nap este fél 8-ig, tehát a két ebédóra levonásával **38 órát** dolgozunk, mint a barmok. A munkabér napibéreseknél 2 kor. naponként; éjjeli munkáért pótlékot nem fizetnek. — Az akkordmunkások csoportja 100 métermázsá áru ki-, be- vagy átrakásáért 1 kor. 40 fillért kap. Az árszabályt soha sem láttuk, titkolják előttünk. Vasár- és ünnepnap csak úgy reggel fél 6-tól este fél 8-ig dolgozunk, mint hétköznap. Bennünket nem féltenek attól, hogy „megver az isten“, amiért az ő fiának a születésnapján is 14 órán át czipeljük a 85—100 kilós zsákokat.

Mosakodó-helyiség nincs, aki mosakodni akar, az elmehet a kubikgödörbe a sertések közé mosakodni.

Baleset alkalmával, akinek jó protekciója van, az kap valamit, akinek nincs, azt kirúgják, hogy nem dolgozva való.

S emellett a jó munkaviszony mellett úgy bánnak velünk, mint a kutyával s csak jó reggelt ne köszönjön valamelyikünk a feljebbvalónak kedve szerint, akkor már a büntetés a napi keresetet meghaladja.

Gyakran elküldenek 3—8 napra is sétálni, hogy pihenjük ki az emberölő munka fáradalmait, de ilyenkor a levegőből kell élnünk, mert fizetést nem adnak.

Röviden ismertettük a helyzetünket s azt hiszszük, elég annak a bizonyítására, hogy a máv. mindenütt annyira zsarolja ki a munkásait, amennyire csak lehet s ezen nem is segíthet más, mint a mi szervezkedésünk.

Raktári munkás.

*

Kommentárt nem fűzünk hozzá, csak figyelmébe ajánljuk azoknak, akik *mindig* azt hazudják, hogy a vasuti munkásoknak jó sora van, csak lelketlen *izgatók* idézik fel a mozgalmukat.

Breznóbánya. (Vasutas-sors.) Kelemen György munkástársunk a nyolczvanas évek vége felé s a kilenczvenes évek elején vagy 4—5 évet töltött a vasutnál. Ekkor be kellett vonulnia a katonasághoz s amikor kiszolgált, visszament a vasut szolgálatába s a t.-új helyi osztálymérnökségnél dolgozott mint pályamunkás. 1900. áprilisétől 1901. novemberéig előmunkásként volt alkalmazva, de ekkor munkahiány miatt elbocsátották. Ezután a s.-z.-új helyi osztálymérnökséghez került, ahol 15 hónapig, 1903. július 26-ig szintén előmunkásként dolgozott. Innen 1903. őszén a zólyomi osztálymérnökséghez ment, ahonnan *Tóth Sándor* pályafőlvigyzó elkerlte a breznóbányai osztálymérnökséghez. Itt töltötte a nyarat is és egész 1904. szept. 30-ig volt itt alkalmazva. Daczára annak, hogy ő volt az öregebb előmunkás, mégis őt bocsátotta el a pályafőlvigyzó a csoportjával együtt *munkahiány miatt*. — A „munkahiány“ háta mögött azonban lappang valami. Bizonyos „koszarazás“, ami nélkül itt a pályafőntartásnál képtelenség exisztálni s amit az a fiatalabb előmunkás jobban értett.

Munkástársunk a *felmondás nélküli* elbocsátás dolgát nem hagyta annyiban, hanem panaszt tett az ottani osztálymérnökségnél október elején szóbelileg és írásban is; választ persze mindmáig nem kapott. Panasz tárgyát nemcsak jogtalan elbocsáttatása képezte, hanem vádak is tartalmazott a pályafőlvigyzó ellen: ajándékokat fogad el, sőt azokat tartja meg, akik jól tudnak „ajándékozni“, továbbá hogy vagy 35 napot dolgoztatott magának s az állammal fizettette

meg. Az elbocsátott munkások közül egy *Nagy András* nevűtől 5 frtot vett fel, hogy előmunkást csinál belőle s e helyett egyszerűen elbocsátotta. Nyilvánvaló, hogy az illetékes körök — hacsak egy kis igazságérzet van bennök — megvizsgálják a dolgot s a rut visszaéléseket méltó módon fogják megtorolni.

Ruttkán — mint ottani munkástársaink értesítenek — a vasutas-munkások november 6-ikán igen szépen sikerült kedélyes estélylyel kezdték meg a nyilvános működést. A helyiség telis-tele volt közönséggel, amely minduntalan zajos tapssal honorálta a kitézőn előadott műsort. E biztató föllépés után sokat várhatunk még ruttkai munkástársainktól, akik mozgalmunknak is, lapunknak is lelkes hívei s bizton remélhetjük, hogy a következő ténykedéseik nem csak kedélyes-estélyekre fognak szorítkozni.

Vegyes közlemények.

Meghívó. A zágrábi munkások és alkalmazottak 1904. évi december hó 3-án a részvény-sörház összes termeiben dallal, szavalattal és nemzetközi világpostával egybekötött *tánczestélyt* rendeznek. A tiszta jövődelem egy, a horvát és magyar vasuti alkalmazottak között a testvériség, a szolidaritás érzetét előmozdító horvát nyelvű vasutas szaklap alapítására lesz fordítva. Felülfizetésekkel köszönettel fogadtatnak és hírlapilag nyugtáztatnak. Belépti díj előre váltva 30 fillér, a pénztárnál 40 fillér. Jegyek kaphatók az összes bizalmi férfiaknál, továbbá Senk és Novosel borbélyoknál, Redaction Sloboda Gajeva-u. 28. II. em., Bostjancic vendéglőjében Gajeva-u. 31., M. Jaklin Ilica 37. tözs-deben.

A bosnyák-hercegovinai államvasutak igazgatósága nemrég ülte meg a huszonötödik évfordulóját annak, hogy Boszniában az első keskenyvágányu vasutat átadták a forgalomnak. A bosznia-brod-zénicai vasutvonal volt ez, amely 1879. július 10-én nyílt meg. E jubileum alkalmából Haemerle Rikard, a bosnyák-hercegovinai államvasutak főtisztviselője érdekes munkát adott ki, amelyben a bosnyák-hercegovinai keskenyvágányu vasutak fejlődését ismereti 1879-től 1904-ig. E munka adatai szerint a bosnyák-hercegovinai államvasutak igazgatóságának kezelése alatt álló keskenyvágányu vonalak hossza 1903. végén következő volt: a) az államvasutak saját vonalai 764.6 kilométer, b) idegen számlára kezelt vonalak: 1. a szarejevoi villamos vasut 5.6 kilométer, 2. a podlugaviaresi hegyi vasut 24.7 kilométer, 3. az osztrák államvasutak dél dalmáciai vonalai 58.5 kilométer, összesen 853.4 kilométer. Az egész forgalmi szolgálat élén a bosnyák-hercegovinai államvasutak szarajevói igazgatója áll, aki közvetlenül a bosnyák-hercegovinai országos kormányhoz van alárendelve. A személyzet létszáma az év végén a következő volt: 26 főtisztviselő, 204 tisztviselő, 20 pályaeorvos, 445 altiszt, 1038 szolga, 3100 egyéb alkalmazott és napszámos. Az 1903. évben összesen 72.747 vonatot indítottak, amelyek 3,100.396 vonatkilométernyi hosszúságu utat tettek meg. Egy-egy vonat átlagos utja 64.7 kilométer volt; minden pályakilométerre 5055 vonatkilométer esett. Ugyanebben az évben 1,507.956 utast, 1,063.253 tonna dijköteles és 140.838 tonna dijmmentes árut szállítottak.

Köszönetnyilvánítás. A folyó hó 12-én, szombaton délután eltemetett *Bíró István* öreg kegydíjas munkástársunk fia *Bíró Gyula* és *István* az egész család nevében ez uton mond köszönetet a „Testvériség“ dalkörnek és a nyugoti műhely munkásainak a feledhetetlen édes apjuk temetésén való részvételért.

Lapunk alapjára adakoztak: *Miskolczi* szép leány 10 fill., *Falkai* vendéglőjében mulató bádogos 30 fill., *Északi főműhely*

V. oszt. 1 kor. 20 fill., *Nyugoti műhely* IV./B. oszt. által M. B. előfizetésére gyűjtött 1 kor. 20 fill. Köszönettel nyugtázzuk.

Szerkesztői üzenetek.

Örömmel értesítjük olvasóinkat, hogy lapunk felelős szerkesztését e számtól fogva Farkas Izor munkástársunk vette át. Meg vagyunk győződve, hogy ez a hír olvasóink körében is osztatlan örömet fog kelteni.

Levelező, Debreczen. A vasárnapi lapokból olvasták, hogy Farkast rendszabályozták, és siettek táviratilag kifejezni szolidaritásukat és szeretetüket. Eltesszük a táviratot és beszámolunk róla vasárnapi nagygyűlésünkön. — A karácsonyi országos értekezletre minden száz vasuti munkás után egy küldöttel képviseltethetik magukat. Rokonzásuk kifejezését köszönjük. Mi éppoly kevésbé fogunk ellankadni a küzdelemben, mint önök. Sőt ellenkezőleg, még erősebben fogunk harcolni. Tüzből lesz — vasból acél. Üdv.

K. L., Hatvan. A pályaudvaron alkalmazott munkások egy küldöttel képviseltethetik magukat az országos értekezleten, éppugy a fűtőházi és raktári munkások, akármilyen csekély számmal vannak alkalmazva.

P. S., Szombathely. Megirtuk már gyakrabban, hogy Ausztriában és éppugy az előrehaladottabb nyugoti államokban az összes vasuti alkalmazottak, hivatalnokok, altisztek, szolgák és munkások egy szervezetben vannak egyesülve. Természetes is, hiszen közös az érdekük. Magyarországon is majd ugy hozza magával a fejlődés, hogy az összes kategóriák együtt fognak harcolni. Ha egy pár pléh-galléros majd elmarad, mert nem akar kérges tenyerű emberekkel együtt dolgozni, az nem lesz nagy veszteség. Hadd hulljon a férgese!

B. J., Rákos. Hogy a villamos közúti vasutak és az automobilon megapasztyák a loállományt, arra nézve érdekes világot vet az a kimutatás, amely Páris városa loállományának csökkenését tünteti fel az utóbbi években. Ezen kimutatás szerint Párisban 1900-ban 133.892 lovat számláltak össze, 1903-ban már csak 91.016-ot, ezidén pedig 90.147-re apadt a loállomány Párisban.

R—y Béla, Budapest. Véletlenül a kezébe került K. Ö. Lajos reklám-lapocskájának egyik utolsó száma és akkor, azt írja ön, egy érdekes fölfedezést tett. Míg ugyanis a mi lapunkban közzétett nyilatkozatban azt mondja K. L., hogy neki a balesetbiztosítás lebonyolítására semmi befolyása sincs, addig sajtótermékének abban a számában egy levelet közöl nagydicsékedve, amelylyel értesíti egy szerencsétlenül járt kocsi-rendező feleségét, hogy a biztosító társulattól átvette ő a kártérítési összeget és nyugta ellenében ő küldi meg a szegény asszonynak. Ön ellentmondást lát a nyilatkozat és ezen levél tartalma között. Hát teljesen igaza van: K. vagy akkor füllentett, vagy most. Vagy pedig — ami szintén nincs kizárva — mindkét esetben. Dehát ezt végezze el K. ur a saját lelkiismeretével és azokkal a balekokkal, akik fölülnek neki.

Observatio 18. Átnéztük, azonban saját érdekében nem tesszük közzé. Még pedig azért nem, mert még ha akár a sajtóbiróság előtt, akár a fegyelmi tárgyaláson be is bizonyítaná állítását, az állását ön feltétlenül elvesztené. Ezt pedig nem akarjuk. Üdv.

Kel. p. u. műszak. Helyszüke miatt e számból kimaradt.

Északi főműhely. A jövő számban közöljük.

A Négy sztrájk és a Vasutasok Szövetsége című cikksorozataink folytatását jövő számunkban hozzuk.

Kiadóhivatali üzenetek.

B. D., Brassó. Nem a figyelmetlenség, hanem a posta rosszakarata, vagy hanyagsága volt az oka, hogy az illető nem kapott lapot.

Felelős szerkesztő és kiadó: **FARKAS IZOR.**

Laptulajdonos: **A magyar vasutas-szervezet.**

Ne mulassza el!

Ha jó kenyeret akar enni, **Kardos Ernőnél**

„Gizella“-lisztet

venni. **Zágráb,** Hatzova ulica 22. — Az államvasut közelében. — Ugyanott 1 kgr. Hajti-Portorico kávé 1 frt 4 kr., egy liter jó rum 40 gr. teával csak 1 frt.